

FIATALOK ORSZÁGÚTJÁN

AZ EVANGÉLIKUS IFJÚ-ÉRTELMISÉG
FOLYÓIRATA.

II. évfolyam.

1938.

7-8. szám.

TARTALOM: Szólunk. Katonát, fegyvert! Mórocz Sándor. — Keressétek az Urat! ...nf. — A Felvidék népe elé. — Evangeliumi parasztkultúrát! Dezséry László. — Debreceni múltunk. — Új magyar lélekformálás! Vargyas Lajos. — Az „erdélyiség“ kultúrtörténete, Süle Károly. — Győzz a győzelem földjén. Balikó Zoltán. — Egy elfelejtett magyar néptöredék. Kiss Béla. — Egy millió magyar itthon! — Ifjúmunkások sorsa. Váradi Lajos. — A város. Rayman Katalin. — Szemtől-szembe. — Szépíráások. — Biedermayer baba. Tatay Sándor. — Észt költők. Lavotha ford. — Jövőflátás. Szabó Gábor. — Robog a vonat. Gyarmathy Irén. — Szemle.

FIATALOK ORSZÁGÚTJÁN

AZ EVANGÉLIKUS IFJÚ-ÉRTELMISÉG FOLYÓIRATA.

A budapesti, debreceni, pécsi, szegedi Egyetemi Luther Szövetségek, a miskolci Akadémiai Ifjúsági Luther Szövetség és a soproni Hittudománykari Ifjúsági Kör hivatalos lapja.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Dr. SZTROKAY TIBOR.
főszerkesztő

Szerkesztő bizottság:

Alpár Sándor, dr. Benkő László, Dezséry László, Grünvalszky Károly,
dr. Keken András, Mórocz Sándor, Palmái Kálmán, dr. Urbán János.
Wiszkidenszky Gusztáv.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Mester-u. 34. földszint 4.

Egyesületi szerkesztők:

Budapest: Udvaros János, *Debrecen:* Szondy László, *Miskolc:* Bidner Ákos, *Pécs:* Klenner Ferenc, *Sopron:* Wagner Vilmos, *Szeged:* Szendrő Mihály.

Megjelenik (július és augusztus kivételével) havonként.
Előfizetési ár egész évre 3 P, testületeknek 30 P, egyes szám ára 50 fillér.

Csekkszám: 603. Szeged-Csongrádi Takarékpénztár. — „Fiatalok Országútján“.

nek, vágnak, minden építésnek, minden alkotásnak, az egész emberi életnek egyetlen megoldása: Isten. Tőle ered és hozzá fut vissza minden. Amit rajta kívül találhatsz, az csak olyan a számodra, mint a kisgyermek kezében a felnőttek eszközei, tárgyai. Vagy te teszed tönkre őket, vagy azok téged. De amit Istennél és Istenben találsz, az növeszt, erősít, szabaddá tesz, épít. Azzal boldog leszel magad és boldoggá teszel másokat.

Kereső fiatalok, keressétek hát az Urat! Mert nem mindig kereshetitek. Egyszer kifogy az emberből a keresés. És akkor nem tud többé találni sem. Szent titok lappang ugyanis minden keresés, minden sóvárgó epedés, minden kínzó nyugtalanság mögött. Olyan ez, mint a napraforgó sejtjeinek hajnali nyugtalansága. Szomorúan lógatja tányérját nyugat felé, mint aki beletörődött, belefásult már abba, hogy nincs többé nap, nincs többé éltető fényforrás. S akkor épen a sötétség, a napnyugat felé eső sejtjeiben támad egyszerre lázas nyugtalanság. Oszlanak, nőnek, szaporodnak és fordítják a szomorú tányért az ellenkező égitáj felé. S ime, alig tesz félfordulatot, már megélénkülnek, felüdülnek a fásult, kókkadt szirmok, mert a tányér hátamögött teljes pompájában ott ragyog a megsiratott, eltemetett, talán létében is megtagadott királyi fényözön, a nap. S épen Ő volt az, aki a sejték nyugtalanságát, kereső küzdelmét elindította megjelenésével, közelségével.

Keressétek az Urat, akikben ég a keresés szent nyugtalansága, mert a ti keresétek maga is annak a jele, hogy Ő közel van hozzátok. *Ő maga indította el a ti kereséteket.* Ő rejtőzik, minden nyugtalanságtok, forró indulatok mögött. Ő fűti azt a belső kazánt, amelyet úgy hívunk: fiatalság. Keressétek tehát, mert amíg kerestek, addig közel van hozzátok, addig mindig megtalálhatjátok.

De jaj lesz néktek, ha már nem kerestek! Ha belefásultok, belenyomorodtok a hiábavalóságba, a csalódásba, a megalkuvásba, a rabszolgaállapotba. Akkor végetek. Azt jelenti az, hogy többé nincs közel. Eltávozott tőletek. És ez a kárhozat. Lehet, hogy nem is érzitek majd a súlyát, fájdalmát. Lehet, hogy teljesen érzéketlenek lesztek minden iránt, amit valaha kerestetek. Lehet akár, hogy jól is érzitek majd magatokat abban az állapotban. De jaj lesz néktek mégis, százszor jaj! Mert *Istent többé nem keresni azt jelenti: Isten nem keres többé téged.*

Boldogok vagytok tehát, akik kerestek, mert ez azt jelenti: *Isten keres titeket. Keressétek tehát az Urat!*

—mf. —

A Felvidék népe elé.

A külpolitikai események napi hullámzásában még nem tudjuk belátni, hogy mit hoz a jövő. Hiszen még az összefüggő magyar nyelvterületek sorsa is mily nehezen dőlt el.

Mégis ezek a napok felvetették bizonyos nemzetiségi csoportok csatlako-

zásának lehetőségét is. Ma még talán ellentétek és nagy bizonytalanság uralkodik ebben a kérdésben. De nem tudhatjuk, nem fogja-e a közeljövő egyszerűen csak az elé a kérdés elé állítani a magyar társadalmat: tud-e olyan kereteket alkotni, melyekben együtt élhet az ezeréves Magyarország különböző népeivel? A magyar társadalomnak nem szabad várnia, amíg ez a lehetőség tényleges valósággént lép eléje; már most minden lehetőségre felkészülve, határozott állásfoglalással kell elosztatni a bizalmatlanság légkörét és ezzel talán előmozdítani a közeledés történelmi lehetőségét.

S ha nagyképűség volna részünkről részletekbe menő tervezetekkel előállni, mégis szükséges néhány elvnek a leszögezése.

A magyar ifjúság előtt ugyanis a kérdés világosan áll. Az az ifjúság, mely a magyarság népi, faji egyéniségének kiműveléséért, megtisztulásáért küzd, már eleve elvet magától minden asszimilációs ábrándot. Sőt éppen a magyarság érdekében kell örülnünk ezeknél a népeknél a népi egyéniség, a nemzeti kultúra kifejlődésének, mely a kulturális érdeklődést és az emelkedés vágyát befelé fordítja, minden egyedét megtartja a saját kultúra szeretetében és a népi közösség keretében. Ez nem zárja ki a másik nép kultúrájának ismeretét, megbecsülését, sőt még magasabbrendűségének elismerését s vonzó hatását sem. De mi a magyar kultúra, a magyar népi egyéniség vonzó, ösztönző hatását nem abban akarjuk látni, hogy más népek renegátjai lepjék el és oldják fel ezt az egyéniséget; hisz láthattuk eléggé, mire vezetett az asszimiláció társadalmunkban! Hanem a magyar társadalom és kultúra belső ereje fogja biztosítani azt a szellemi erőt és megbecsülést, mely természetes úton lehetővé teszi számunkra a vezetőszeretet a különböző népek közt.

Tehát minden lehetőséget meg kell adni, hogy ezek a népek a lehető legteljesebb nemzeti életet élhessék az állam egységének legtagabb keretei közt. Nincs mit búsulni azon, hogy ezek a területek egy más nép társadalmi életét fogják hordozni. Elég, hogy az államhatárok közösségében, a gazdasági élet, az államterület egységében számunkra nyitva állnának.

Természetes azonban, hogy ezek a népek sem követelhetik a nemzetállam kereteinek összes kellékeit. Hiszen Kelet-Középeurópa legtöbb kis népének bele kell nyugodnia, hogy önálló állami életet nem élhet és meg kell elégednie egy államkeretben a nemzeti egyéniség lehető legteljesebb kiélésével, akár egészen az önálló parlamentig. De ehhez a népi nacionalizmus szemléletének kell uralomra jutnia a sovinszta középosztály-nacionalizmussal szemben, melyet csak a nemzetállam legfelsőbb funkcióinak, hivatalainak birtoka elégít ki.

Magától értetődő, hogy ilyen külön nemzeti életet csak azoknak a népeknek lehet biztosítani, melyek egy összefüggő terület nagyobb egységében élnek. Azoknak a szórványoknak, melyek a nagyobb néptestekben összefüggés nélkül elszóródva élnek, vállalniuk kell a kisebbségi sorsot és a lemondást a nemzeti élet olyan mértékéről, mint az az előbbieknél lehetséges. Annál inkább, mert ezek a csoportok nem a természetes terjeszkedés útján jutottak mai területükre, hanem eredeti közösségükből kiszakítva, egy már kialakult nemzeti közösség testébe való mesterséges telepítés útján. De ezekkel szemben is fennáll épúgy az asszimilációs szándéktól való tartózkodás, mint a többiekkel szemben. Mert a jövőbeni magyar társadalom nem népek keveredését akarja ezen a földön, hanem öntudatos, önmaga életét élő népek barátságos, kölcsönös megbecsülésben való egymás mellett életét.

A részletek kidolgozása a politikusok feladata. Mi csak a társadalom lelki állásfoglalásának, az atmoszférának kialakulásához akartunk hozzájárulni, mely ezt az együttélést a jövőben a magyarság és a környező népek számára lehetővé fogja tenni.

Evangéliumi parasztkulturát !

Végre abban a helyzetben leszünk, hogy nem csak szavalni fogunk a magyar paraszt keresztyén kultúrájáról, hanem kipróbálhatjuk parasztfaragó evangéliumi erőnket a magyarság építésében. *Megszületik az első evangélikus népfőiskola*, s példát fog mutatni kicsiny evangélikus egyházunk latifundiumos egyházaknak és „népi irányzatú” államnak egyaránt abból, mit kell csinálni a magyar paraszt élet érdekében. Mert szavalás az sok volt már arról, hogy agrár ország vagyunk, s a paraszt az első. Ma is elérhetetlen ábrándnak látszik azonban nemcsak az ország *paraszi érdekű átalakulása*, hanem a parasztság erre az átalakulásra való *felkészítése* is. A magasfokú parasztkulturáért a kezdeményezések azért akadnak el úgy látszik, hogy megmaradhasson a magyar paraszt készületlenségéről szóló naív alibija a feudálérdekeknek. Isten azonban most lábunk alá adja mégis azt az első talpalatnyi helyet, amelyről nekivethetjük vállunkat ennek a százados magyar patópál-világnak, s ha a végrehajtás ugyanolyan lendülettel és céltudatossággal fog menni, s a növekedés olyan tempóban, ahogy a megindulás, akkor *mi mindenesetre csakazértis fogunk gondoskodni a mi evangélikus parasztjaink felkészítéséről az új magyar élet számára!*

Persze, ne szégyeljük, hogy először meg kell tanítanunk a magunk vakjait is arra, hogy az evangélikus egyház is a paraszterők aranyfedezetére épült. Sajnos még nálunk is sokat kell beszélni erről. Isten azonban nem hagy bennünket nyugodni. Kényszerített bennünket, hogy egyszeriben való irány és érdeklődésváltozással levegyük a szemünket a német egyháztól, — ez az egyoldalú szemlélgetés ugyanis nagy kísértésünk volt a középosztály- és beamter-egyházépítésre, — s rávetette a szemünket a testvér finn nemzet csudálatos parasztegyházára. *Meg kellett látnunk, hogyan hántotta le az elvilágiasodott középosztályt a finn egyház testéről Isten, hogy belülről építhesse ki újra a parasztébredések őserőiből.* És a magyar evangélikus népfőiskolát is azok imádkozták össze, akik meggyőződtek arról, hogy a magyar evangélikus egyház ébredése is a paraszttömegeink ébredéséhez van kötve. Aki egyszer ezt az elaltatott magyar rónát tudja felriadózni, az csinálta meg a teljes magyar erő igazi mozgósítását! Ezért nyilvánvaló lett, hogy a legégetőbb szükségű belmissziói intézmény az evangéliumi népfőiskola.

Ezért a népfőiskoláért tíz éve folyik a küzdelem. Sok tervezgetés, előtanulmány, nekirugaszkodás feneklett meg a tehetetlenség komoly falán, míg végre elérkezett egymásután két döntő pillanat a komoly megindulásra. Az egyik hazai egyházunk